

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Monika Włodarczyk

Protokolant: protokolant sądowy Beata Turkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 czerwca 2021 r. w W.

sprawy z powództwa **Rzecznika Finansowego**

przeciwko (...) **Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o nakazanie

1. Nakazuje (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, aby zaniechał w okresie obowiązywania stanu epidemii wywołanego wirusem SARS-CoV-2, stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na zamieszczaniu w aneksach oraz wzorcach wniosków wypełnianych przez konsumentów, dotyczących odroczenia terminów płatności kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, zawieranych w związku z realizacją uprawnień przyznanych konsumentom na podstawie ustawy z dnia 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 następujących postanowień umownych: „Bank posiada niesporną wierzytelność wobec kredytobiorcy” oraz „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku”.

2. Nakazuje pozwanemu, na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, aby złożył na oficjalnej stronie internetowej (...) w ciągu 7 dni od daty uprawomocnienia się pkt 2. wyroku i utrzymywania na przedmiotowej stronie internetowej przez sześć miesięcy od daty publikacji, oświadczenia o treści:

„W związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2021 r.

o sygn. akt IV C 2336/20 (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. informuje, że stosował względem swoich klientów nieuczciwe praktyki rynkowe zakazane przez ustawę z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, polegające na stosowaniu w aneksach oraz wzorcach wniosków wypełnianych przez konsumentów, dotyczących odroczenia terminów płatności rat kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, zawieranych

w związku z realizacją uprawnień przyznanych konsumentom na podstawie ustawy

z dnia 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 następujących postanowień umownych: „Bank posiada niesporną wierzytelność wobec kredytobiorcy” oraz „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku”, jako postanowień umownych, które mogą być potraktowane w sporach sądowych jako potwierdzające w sposób bezpośredni lub dorozumiany, ważność umowy kredytowej lub brak klauzul niedozwolonych wpływających na ważność umowy w całości lub części. Konsumenci których dotknęła wskazana nieuczciwa praktyka rynkowa, mogą żądać od (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wykreślenia z aneksów lub wniosków o odroczenie płatności rat kredytu, przytoczonych postanowień w ramach uprawnień wynikających z art. 12 ust. 1 pkt

2 ww. ustawy z 23 sierpnia 2007 r., jak również powoływać się na powyższy wyrok sądowy w sporach sądowych z kredytodawcą” w następujący sposób:

- czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB - #FFFFFF), - tekst powyższego oświadczenia wyjustowany i otoczony prostokątną ramką w kolorze czarnym (kod szesnastkowy RGB - #000000) o grubości 3 pikseli,

- w górnej części strony głównej na oficjalnej stronie internetowej (...) Bank (...) S.A. – bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika, oświadczenie ma być widoczne cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

- czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2 cm z każdej strony.

3. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

4. Zasądza od (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Rzecznika Finansowego kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

5. Nakazuje pobrać od (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu.

Sygn. akt **IV C 2336/20**

UZASADNIENIE

Rzecznik Finansowy wystąpił przeciwko (...) Bank (...) S.A. w W. z następującymi roszczeniami:

I. nakazanie pozwanemu na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 u.p.n.p.r., aby zaniechał stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na stosowaniu we wzorcach umów, umowach aneksach oraz innych dokumentach obejmujących oświadczenia woli kredytobiorców w zakresie kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, postanowień umownych typu „Bank posiada niesporną wierzytelność wobec kredytobiorcy” oraz „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku” albo postanowień równoważnych jako postanowień umownych, które mogą być potraktowane jako potwierdzające w sposób bezpośredni lub dorozumiany ważność umowy kredytowej lub brak w niej klauzul niedozwolonych wpływających na ważność umowy w całości lub części;

II. nakazanie pozwanemu, na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 3 u.p.n.p.r., aby złożył na oficjalnej stronie internetowej (...) w ciągu 7 dni od daty uprawomocnienia się wyroku w sprawie i utrzymywania na przedmiotowej stronie internetowej przez rok od daty publikacji, oświadczenia

o treści: „W związku z wyrokiem Sądu Okręgowego we Warszawie z dnia [data wyroku] o sygn. akt [sygnatura] (...) Bank (...) S.A. z siedzibą

w W. informuje, że stosował względem swoich klientów nieuczciwe praktyki rynkowe polegające na:

- stosowaniu we wzorcach umów, umowach, aneksach oraz innych dokumentach obejmujących oświadczenia woli kredytobiorców w zakresie kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, postanowień umownych typu: „Bank posiada niesporną wierzytelność wobec kredytobiorcy” oraz „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku” albo postanowień równoważnych jako postanowień umownych, które mogą być potraktowane jako potwierdzające w sposób bezpośredni lub dorozumiany ważność umowy kredytowej lub brak w niej klauzul niedozwolonych wpływających na ważność umowy w całości lub części, Bank wskazuje zarazem, że nie będzie

wyciągał żadnych wniosków z tej klauzuli w przyszłości, w kontekście możliwych postępowań sądowych o uznanie za niedozwolone postanowień zawartych w umowach kredytu hipotecznego”

w następujący sposób:

- czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB - #FFFFFF), - teks powyższego oświadczenia wyjustowany i otoczony prostokątną ramką w kolorze czarnym (kod szesnastkowy RGB - #000000) o grubości 3 pikseli,
- w górnej części strony głównej na oficjalnej stronie internetowej (...) Bank (...) S.A. – bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika, oświadczenie ma być widoczne cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2 cm z każdej strony.

Powód wniósł nadto o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Formułując powyższe roszczenia, powód zarzucił pozwanemu stosowanie wobec konsumentów nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na umieszczeniu w formularzu stanowiącym połączenie wniosku oraz aneksu do umowy kredytowej, postanowień umownych potwierdzających w sposób bezpośredni lub dorozumiany ważność umowy kredytowej lub brak w niej klauzul niedozwolonych wpływających na ważność umowy

w całości lub w części. Powód wskazywał, że w związku z ogłoszeniem stanu epidemii wielu kredytobiorców utraciło środki na spłatę kredytów bankowych. Zgodnie z informacjami dostępnymi w domenie publicznej, część kredytobiorców wystąpiła do banków o zawieszenie spłaty rat kredytów. Co istotne, kredytobiorcy byli często zachęcani przez banki do skorzystania z tej formy ulgi kredytowej. (...) Bank (...) S.A. podjął praktykę polegającą na umieszczaniu w aneksach klauzuli, w której kredytobiorca oświadcza, że „Bank posiada niesporną wiarygodność wobec kredytobiorcy z tytułu kredytu”. Niekorzystna sytuacja w której znalazła się część kredytobiorców została wykorzystana na szkodę ich interesów. Pozwany umieścił w aneksach ww. klauzule, które stanowiły warunek sine qua non udzielenia tzw. „wakacji kredytowych”. Bez akceptacji kredytobiorców opisanych klauzul, Bank nie wyrażał zgody na odroczenie kredytu. Działania pozwanego stanowią przejaw agresywnej praktyki rynkowej, gdyż celowo wykorzystuje przymusowe położenie konsumenta, który dodatkowo ze względu na niewiedzę w zakresie możliwych skutków wprowadzenia kwestionowanych sformułowań, ma ograniczoną zdolność podjęcia wolnej decyzji rynkowej. Kredytobiorca znajdując się w trudnej sytuacji finansowej, pod presją i naciskiem banku, dokonuje uznania długu. Powód żądając złożenia przez pozwanego oświadczenia o oznaczonej treści oraz formie, wskazał, że spowoduje ono niemożność skorzystania w przyszłości z tego typu oświadczeń w ewentualnych procesach sądowych dotyczących umów kredytów indeksowanych/denominowanych do waluty obcej. Posiadanie rzetelnej informacji o charakterze praktyki rynkowej pozwala również uchronić konsumentów przed podjęciem niekorzystnej decyzji rynkowej. Powód wskazał, że roszczenia objęte pozwem, stały się wymagalne wraz z wejściem w życie ustawy z 02 marca 2020 r.

o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem

i zwalczaniem COVID-19, tj. od 08 marca 2020 r., kiedy banki zobowiązane zostały do wprowadzenia specjalnej oferty w zakresie tzw. „wakacji kredytowych”. Od tej daty najwcześniej możliwe było podjęcie czynności zmierzających do wyeliminowania na drodze sądowej nieuczciwych praktyk rynkowych stosowanych przez pozwanego (pozew z 01 czerwca 2020 r. – k. 3-14, uzupełnienie braków formalnych pozwu – k. 157).

(...) Bank (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany zaprzeczył aby stosował postanowienia umowne, zgodnie z którymi „Bank posiada niesporną wiarygodność wobec kredytobiorcy” (tzw. Klauzula Niesporności)

w jakichkolwiek dokumentach związanych z tzw. „wakacjami kredytowymi” wprowadzonymi w związku z epidemią SARS-CoV-2 (do pozwu załączono aneks z okresu przed wystąpienia stanu epidemii, do którego pozew się odnosi, w treści wniosku o zmianę warunków umowy o kredyt stosowanego przez pozwanego w związku z epidemią, brak Klauzuli Niesporności). Pozwany nie dopuścił się zarzucanego czynu a nadto stosowanie Klauzuli Niesporności nie stanowi nieuczciwej praktyki rynkowej, niezależnie od tego

w jakich warunkach była ona stosowana. Chociaż postanowienie według którego „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą

z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku (tzw. Klauzula Salda) było stosowane przez pozwanego w dokumentach związanych z tzw. wakacjami kredytowymi wprowadzonymi w związku z epidemią – to nie można stwierdzić, że stosowanie tego postanowienia stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową. Między innymi ze względu na obowiązek badania zdolności kredytowej przy udzielaniu karencji w spłacie kredytu wynikających z przepisów prawa oraz zaleceń i wytycznych organów nadzorczych. Nawet przy odmiennym założeniu, pozwany zaniechał stosowania Klauzuli Salda w dniu 14 kwietnia 2020 r., co pozwany zakomunikował na swojej stronie internetowej. Powodowi nie przysługuje roszczenie o zaniechanie stosowania Klauzuli Salda. Nawet gdyby pozwany dopuścił się zarzucanych mu nieuczciwych praktyk rynkowych, to roszczenie

o opublikowanie oświadczenia byłoby nieproporcjonalne. Pozwany stosował w aneksach do umów kredytu w przedmiocie udzielenia karencji w spłacie rat kredytu w okresie do 19 maja 2020 r. Klauzula salda była stosowana przez pozwanego od 27 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020 r. Ponadto publikacja oświadczenia o żądanej treści stanowiłaby w istocie usunięcie skutków stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, a takiego roszczenia Rzecznik Finansowy formułować nie może. Żądanie z pkt 1. pozwu nie spełnia także wymogu precyzyjnego i jednoznacznego określenia świadczenia pozwanego (odpowiedź na pozew – k. 205-227, uzupełnienie braków formalnych odpowiedzi na pozew – k. 330).

Powód w replice na odpowiedź na pozew wskazał, że nie twierdzi, iż pozwany wprowadził do aneksów czy umów Klauzulę Niesporności specjalnie na czas pandemii

a wskazuje, że pozwany wykorzystał tę klauzulę przy zawieraniu aneksów restrukturyzacyjnych w okresie pandemii. Kwestionowane postanowienie było stosowane przez pozwanego w okresie pandemii i również okresie udzielania tzw. wakacji kredytowych. Kredytobiorcy masowo korzystali z możliwości odroczenia czy też zmiany sposobu spłaty kredytów niezależnie od nazwy oferty banku, tj. niezależnie czy był to produkt o nazwie „wakacje kredytowe” czy też zwykły aneks do umowy ustalający np. zawieszenie spłaty kapitału kredytu w okresie od marca 2020 r. do lipca 2020 r. Bez znaczenia jest nazwa oferowanego produktu, istotny jest okres w jakim to postanowienie było stosowane, tj. okres w którym kredytobiorcy utracili możliwości zarobkowe z uwagi na stan epidemii. Powód wykazał, że w aneksie z 07 kwietnia 2020 r. pozwany stosował Klauzulę Niesporności.

W stosunku do pozostałych zarzutów powód wskazał, że nie sposób przyjąć, aby wprowadzenie Klauzuli Salda, było związane z badaniem zdolności kredytowej, gdyż tego rodzaju oświadczenie kredytobiorcy pozostawało bez znaczenia, gdyż nie kreuje zdolności kredytowej kredytobiorcy. Brak jest pewności, że pozwany nie przywróci stosowania kwestionowanych klauzul, wobec czego istnieje realna obawa dalszych naruszeń, dlatego roszczenia o zaniechanie zasługują na uwzględnienie. Odnosząc się do legitymacji czynnej, powód wskazał, że przewidziane w art. 12 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy upublicznienie, pełni istotną funkcję prewencyjną. Umożliwia konsumentom zapoznanie się z charakterem

i rodzajem tych działań (replika na odpowiedź na pozew – k. 448-452, k. 470-472).

Pozwany podtrzymywał swoje stanowisko wnosząc o oddalenie powództwa w całości (pismo procesowe z 21 stycznia 2021 r. – k. 505-525, pismo procesowe z 4 lutego 2021 r. k. 541-560).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z 29 marca 2020 r. Rzecznik Finansowy zwrócił się do banków o udzielenie informacji dotyczącej sytuacji rynkowej dotyczącej możliwości kredytobiorców w zakresie odroczenia spłaty należności, w związku z ograniczeniami prowadzenia działalności gospodarczej, zarobkowania, wynikających z ogłoszonego w dniu 20 marca 2020 r. stanu epidemii. Rzecznik w treści pisma sformułował 11 pytań mających na celu ustalenie, sposobu umożliwiania

kredytobiorcom przez banki skorzystania z odroczenia spłaty kredytu, warunków których spełnienie jest wymagane przez banki (dowód: pismo z 24 marca 2020 r. – k. 19-20).

W odpowiedzi na powyższe pismo pozwany wskazał, że podstawowym warunkiem jest złożenie przez klienta oświadczenia, iż nie posiada trudności finansowych wynikających z innych przyczyn niż epidemia COVID-19. Bank opracował i wdrożył dedykowaną ofertę wraz z uproszczonym procesem składania wniosków przez klientów. Wnioskującym o odroczenie płatności jest kredytobiorca. Formularz jest połączeniem wniosku oraz aneksu do umowy i ma formułę interaktywną (dowód: odpowiedź z 02 kwietnia 2020 r. – k. 21-22 wraz z załącznikiem wnioskiem o zmianę warunków umowy o kredyt – k. 23-25).

Według treści „Wniosku o zmianę warunków umowy kredytu” stosowanego przez pozwanego, kredytobiorca oświadczał, że nie posiada trudności finansowych wynikających z innych przyczyn niż epidemia Covid-19 (pkt. 11); kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku (pkt 12.) (dowód: wniosek o zmianę warunków umowy o kredyt – k. 23-25, zeznania świadka K. B. – rozprawa 26 maja 2021 r. k. 668).

W dniu 07 kwietnia 2020 r. pozwany zawarł z jednym z kredytobiorców aneks nr (...) do umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) z 17 października 2007 r. na mocy którego nastąpiło odroczenie spłaty kapitału kredytu od marca 2020 r. do lipca 2020 r. włącznie. W pkt 1. tegoż aneksu zawarto sformułowanie „Strony zgodnie oświadczają, że Bank posiada niesporną wierzytelność wobec Kredytobiorcy z tytułu kredytu udzielonego przez [...]” (dowód: aneks z 07 kwietnia 2020 r. – k. 26-27).

Część pracowników Banku w wewnętrznej wiadomości e-mail z 14 kwietnia 2020 r. została poinformowana o konieczności usunięcia z formularzy pkt 12 „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku”. Zmiana miała być wprowadzona na środowiska produkcyjne tego samego dnia (dowód: wydruk wiadomości e-mail z 14 kwietnia 2020 r. – k. 530).

Rzecznik Finansowy w piśmie z 17 kwietnia 2020 r. ustosunkowując się do wyjaśnień pozwanego zawartych w piśmie z 02 kwietnia 2020 r., podniósł, że analiza przesłanej dokumentacji wzbudza w niektórych obszarach poważne wątpliwości, co do treści oferty przedstawionej kredytobiorcom. Szczególnie problematyczna w ocenie Rzecznika Finansowego jest kwestia wymagania od osób wnioskujących o zawieszenie spłaty kredytu, złożenia oświadczenia o potwierdzeniu salda kredytu. Jej stosowanie rodzi podejrzenie, że Bank chce wykorzystać instrument pomocowy, jakim jest udzielenie tzw. „wakacji kredytowych” do tego, by wśród kredytobiorców powstało mylne przekonanie, iż nie mogą kwestionować w przyszłości zadłużenia wynikającego z umowy kredytu. Ponadto Rzecznik Finansowy wskazał, że otrzymuje sygnały od klientów, iż Bank wyrażając zgodę na zawieszenie spłaty rat kapitałowych wymaga podpisania aneksu do umowy kredytu,

w którym zawarte jest postanowienie, iż „strony zgodnie oświadczają, że Bank posiada niesporną wierzytelność wobec Kredytobiorcy z tytułu kredytu”. Rzecznik zwrócił uwagę, że Bank nie przekazał takiego wzoru aneksu, zaś w treści udzielonej odpowiedzi, Bank nie wskazywał na konieczność zawarcia jakiegokolwiek dodatkowego aneksu do umowy, wyjaśniając, iż składany przez kredytobiorcę formularz wniosku o zawieszenie spłaty kredytu jest połączeniem wniosku i aneksu (dowód: pismo powoda z 17 kwietnia 2020 r. – k. 28-29).

Bank w odpowiedzi na powyższe zastrzeżenia Rzecznika Finansowego, wskazał w piśmie z 24 kwietnia 2020 r., że dokonując najwyższej staranności, w celu zapobieżeniu potencjalnemu negatywnemu odbiorowi przez konsumentów treści wniosku o zmianę warunków umowy o kredyt, w związku z epidemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2, w tym jego klauzuli oznaczonej jako pkt 12 w brzmieniu „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku”, od 14 kwietnia 2020 r. zaprzestał stosowania powołanej klauzuli we wniosku o zawieszenie płatności rat kredytu. Bank oświadczył, że do pisma dołączył wzorzec wniosku o wakacje kredytowe stosowany od

14 kwietnia 2020 r., który nie zawiera ww. klauzuli. Według Banku stosowana do 14 kwietnia 2020 r. klauzula stanowiła standardowy sposób postępowania w obrocie przewidziany dla różnego rodzaju kredytów (dowód: pismo z 24 kwietnia 2020 r. – k. 30-31; wydruk informacji ze strony internetowej pozwanego – k. 300, 302).

Bank zawierając z klientami aneksy do umów kredytowych odraczających spłatę kredytu, wprowadzał klauzule umowne o kwestionowanej treści, także w okresie przed wprowadzeniem w marcu 2020 r. stanu epidemii (dowód: aneks z 28 stycznia 2020 r. do umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) – k. 210-212; aneks z 21 lutego 2020 r. do umowy o kredyt mieszkaniowy z 19 grudnia 2013 r. – k. 214-215; aneks z 21 lutego 2020 r. do umowy o kredyt mieszkaniowy z 10 lipca 2017 r. – k. 217-218).

W dniu 29 kwietnia 2020 r. Bank zamieścił na swojej stronie internetowej „Informację dla klientów, którzy wnioskowali o tzw. „wakacje kredytowe” w związku z COVID-19 od 27 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020 r.”. Zgodnie z opublikowanym oświadczeniem „zgadzając się na aneks do umowy kredytowej złożyliście oświadczenie: „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku”. Uznajemy to oświadczenie za niebyłe i nie zamierzamy w przyszłości wyciągać z niego żadnych skutków prawnych. Zdecydowaliśmy się wycofać to oświadczenie z aneksów do umów kredytowych. Naszym nadrzędnym celem jest wsłuchiwanie się w Państwa głos, dlatego odstąpiliśmy od pobierania oświadczenia, które wzbudziło niepokój klientów [...]” (dowód: wydruk informacji ze strony internetowej pozwanego – k. 300, 302).

Pismem z dnia 7 maja 2020 roku Rzecznik Finansowy wystąpił do Sądu Okręgowego w Warszawie z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o zaniechanie nieuczciwej praktyki rynkowej poprzez zakazanie (...) Bank (...) S.A. stosowania we wzorcach umów, umowach, aneksach oraz innych dokumentach obejmujących oświadczenia woli kredytobiorców w zakresie kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, postanowień umownych potwierdzających w sposób bezpośredni lub dorozumiany ważność umowy w całości lub w części, a w szczególności: zakazanie umieszczania w aneksach (dokumentach stwierdzających zmianę umowy kredytowej) zawieranych z klientami podmiotów rynku finansowego postanowienia potwierdzającego, że „Bank posiada niesporną wierzitelność wobec kredytobiorcy” albo postanowienia równoważnego.

W uzasadnieniu wniosku o zabezpieczenie wnioskodawca wskazał, że w związku z ogłoszeniem na terytorium RP stanu epidemii choroby zakaźnej SARS-CoV-2, wielu kredytobiorców utraciło środki na bieżącą spłatę kredytów bankowych. W związku z tym kredytobiorcy, zgodnie z informacjami dostępnymi w domenie publicznej, wystąpili do banków o zawieszenie spłaty rat kredytów. Co istotne, kredytobiorcy byli często zachęcani przez banki do skorzystania z tej formy ulgi kredytowej. (...) Bank (...) S.A. podjął praktykę polegającą na umieszczaniu w aneksach klauzuli, w której kredytobiorca oświadcza, że „Bank posiada niesporną wierzitelność wobec kredytobiorcy z tytułu kredytu”. Powyższe oświadczenie składane przez kredytobiorców w aneksie, w praktyce stanowiło warunek sine qua non udzielenia tzw. „wakacji kredytowych”. Bez zgody na wskazaną klauzulę, Bank nie wyrażał zgody na odroczenie spłaty kredytu kredytobiorcy znajdującemu się w trudnej sytuacji finansowej. Zdaniem wnioskodawcy, zgoda na taką klauzulę może zaś zostać wykorzystana przez Bank w sporze z kredytobiorcą o unieważnienie lub przewalutowanie kredytów, zwłaszcza tych denominowanych we frankach szwajcarskich. Wnioskodawca wskazał ponadto, że Bank stosuje praktykę polegającą na umieszczaniu we wzorze wniosku

o zawieszenie spłaty kredytu oświadczenia o potwierdzeniu wysokości zadłużenia.

W konsekwencji kredytobiorca, zmuszony trudną sytuacją finansową, z własnej woli dokonywał uznania długu, co może przerywać na korzyść Banku bieg przedawnienia (dowód; uzasadnienie postanowienia z 07 maja 2020 r., III Co 59/20).

Postanowieniem z 12 maja 2020 r. w sprawie III Co 59/20 doręczonym obowiązaniem w dniu 18 maja 2020 r., Sąd Okręgowy w Warszawie zabezpieczył powyższe roszczenie zgodnie z treścią wniosku Rzecznika Finansowego (okoliczności bezsporne).

W dniu 19 maja 2020 r. pracownicy Banku w wewnętrznej korespondencji wskazali, że w związku z otrzymanym postanowieniem o zabezpieczeniu wydanym na wniosek Rzecznika Finansowego, koniecznym jest zmiana treści postanowień wzorców aneksów restrukturyzacyjnych, mówiących o niesporności wierzytelności „Strony zgodnie oświadczają, że Bank posiada niesporną wierzytelność wobec Kredytobiorcy z tytułu kredytu udzielonego [...]” (dowód: wydruk z wewnętrznej korespondencji pozwanego z 30 marca 2020 r. – k. 304-305 oraz z 19 maja 2020 r. – k. 307-308, zeznania świadka K. B. – rozprawa 26 maja 2021 r. k. 668).

Bank na podstawie wniosku kredytobiorcy z 30 marca 2020 r. o zawieszenie spłaty rat kredytu w związku z panującą sytuacją epidemiologiczną, **zawarł z kredytobiorcą w dniu 21 maja 2020 r.** aneks do umowy na cele mieszkaniowe (...) z 03 listopada 2006 r. w którym zawarto klauzulę „Strony zgodnie oświadczają, że Bank posiada niesporną wierzytelność wobec Kredytobiorcy z tytułu kredytu udzielonego [...]” (dowód: wniosek o zawieszenie spłaty z 30 marca 2020 r. – k. 488, aneks z 21 maja 2020 r. – k. 489-490; pismo kredytobiorców z 20 czerwca 2020 r. – k. 531).

Bank w zakresie umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) po dniu doręczenia postanowienia o zabezpieczeniu zawierał z kredytobiorcami aneksy zawieszające spłatę kredytu, które nie zawierały kwestionowanych przez powoda klauzul umownych (dowód: aneks z 26 maja 2020 r. – k. 533-534; aneks z 01 września 2020 r. – k. 536-537, zeznania świadka K. B. – rozprawa 26 maja 2021 r. k. 668).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów prywatnych oraz wydruków złożonych do akt niniejszego postępowania, a także częściowo zeznań świadka K. B.. Mając na względzie, że strony nie podważały wartości dowodowej tychże dokumentów oraz wydruków, a spór koncentrował się na kwestiach prawnych, Sąd nie miał podstaw do kwestionowania rzeczonych dowodów z dokumentów.

Przyznając wiarę zeznaniom świadka K. B. odnośnie twierdzenia, iż Bank stosował co do zasady „klauzule niesporności” Sąd miał na uwadze fakt, iż pozostają one kompatybilne z treścią dokumentów złożonych do akt sprawy. Co istotne świadek potwierdził fakt stosowania w aneksie „klauzuli niesporności”, twierdząc, iż zaprzestano powyższej praktyki na skutek doręczenia postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia z 12 maja 2020 r. Zaznaczyć jednakże wypada, iż sprzeczne ze złożonymi dokumentami pozostaje natomiast twierdzenie świadka jakoby data 19 maja 2020 r. była ostateczną datą, do której w/w klauzula była stosowana skoro w aneksie z 21 maja 2020 r. w/w oświadczenie nadal zostało zawarte.

W ocenie Sądu zeznania świadka podlegały natomiast zakwestionowaniu w zakresie w jakim wskazał, iż „klauzula niesporności” nie była stosowana w dokumentach dotyczących tzw. „wakacji kredytowych wprowadzonych w związku z pandemią SARS-CoV-2”, jako pozostające w sprzeczności z treścią Aneksu nr (...) do umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) z 3 listopada 2006 r. zwanego 21 maja 2020 r. (k. 489) oraz wniosku o zawieszenie spłaty kredytu złożonego w związku z panującą sytuacją epidemiologiczną (k. 482).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o rozpoznawaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1348, t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2279) do zadań Rzecznika należy podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy reprezentuje.

Według natomiast art. 12 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2007 r. poz. 1207, t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2070 – dalej także jako UPNPR) Rzecznik Finansowy jest uprawniony do wystąpienia z roszczeniem o zaniechanie nieuczciwej praktyki rynkowej oraz złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści

i odpowiedniej formie. Legitymacja procesowa czynna Rzecznika Finansowego w ramach niniejszego procesu nie mogła zatem budzić wątpliwości.

Przed przystąpieniem do merytorycznego zbadania zasadności wywiedzionego powództwa, należy odnieść się do zarzutów pozwanego, wskazującego na niedopuszczalną zmianę powództwa przez powoda (wniosek z 27 listopada 2020 r. o przeprowadzenie kontroli dopuszczalności zmiany powództwa – k. 457-460).

Sąd nie podziela zastrzeżeń pozwanego. Powód wbrew zapatrywaniom pozwanego, kwestionował już w pozwie Klauzulę Niesporności oraz Klauzulę Salda, o czym świadczy zarówno petitum pozwu, jak i jego uzasadnienie, w którym powód zarzucał pozwanemu zamieszczanie obu klauzul w stanie epidemii, we wszelkich dokumentach typu „wakacje kredytowe”, wykorzystując przymusowe położenie kredytobiorców, bez względu na nazwę. Potwierdzeniem zakresu roszczenia wyznaczonego przez pozew stanowią także załączone do pozwu dowody w postaci dokumentów (np. pismo z 24 marca 2020 r. – k. 19 odp. pozwanego – k. 21v – zwłaszcza ad. 8 – k. 21v), w których powód kwestionuje możliwość stosowania przez pozwanego, zarówno Klauzuli Niesporności, jak i Klauzuli Salda.

Stanowisko powoda wskazujące na to, że nie ma znaczenia to jak pozwany nazywa poszczególne aneksy lub wzory wniosków przygotowane przez pozwanego także jest prawidłowe. Liczy się bowiem okres w którym zostały one zawarte (stan pandemii) a także skutki jakie mogą one nieść dla konsumenta będącego kredytobiorcą. Według Sądu termin „wakacje kredytowe” w powszechnym obrocie bankowym, stanowi desygnat czynności stron umowy bankowej polegającej na odroczeniu płatności umówionych rat kredytu na wskazany w samej umowie (jeżeli ta od początku dopuszczała taką możliwość lub w odrębnym aneksie) - czas oznaczony.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 UPNPR praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

W myśl art. 2 pkt 7 UPNPR przez decyzję dotyczącą umowy rozumie się decyzję podejmowaną przez konsumenta co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania.

Dokonując wykładni powyższych przepisów (zwłaszcza art. 4 ust. 1), jak również art. 12 ust. 1 pkt 1 i 3 UPNPR należy mieć na uwadze, że UPNPR stanowi implementację do polskiego systemu prawa dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym. Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni (ze względu na *effet utile*) uwzględniła ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 - Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem UPNPR należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego. W tym kontekście należy zwrócić uwagę zwłaszcza na art. 11 ust. 1 dyrektywy, który nakazuje państwom członkowskim zapewnienie w interesie konsumentów odpowiednie i skuteczne środki zwalczania nieuczciwych praktyk w celu zapewnienia zgodności z przepisami dyrektywy, oraz art. 13, nakazujący ustanowienie sankcji za naruszenie przepisów implementujących, przy czym sankcje te mają być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Wypada również przywołać motyw 20 dyrektywy, wskazujący na konieczność odwoływania się do kodeksów praktyk w danej działalności, jak również motyw 8, podkreślający nie tylko bezpośrednie działanie dyrektywy w interesie konsumentów, ale także pośrednie - wspierające przedsiębiorców, którzy działają zgodnie z prawem, przed nieuczciwymi konkurentami.

Pojęcie dobrych obyczajów zawarte w art. 4 ust. 1 UPNPR jest klauzulą generalną nieposiadającą normatywnej definicji. Klauzula generalna zawarta w tym przepisie stanowi transpozycję art. 5 ust. 2 dyrektywy 2005/29/WE. Przepis ten określa dwie przesłanki, których łączne spełnienie kwalifikuje praktykę rynkową jako nieuczciwą. Praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta

przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. W czasie prac nad UPNPR polski ustawodawca uznał, że dla transpozycji pojęcia staranności zawodowej z dyrektywy 2005/29/WE najkorzystniejsze będzie posłużenie się pojęciem „dobre obyczaje” (zob. uzasadnienie projektu UPNPR, Druk sejmowy V kadencji, Nr 1682, s. 23 i n.), ponieważ jest ono znane dogmatyce prawa cywilnego. Uzasadnienie podkreśla (s. 24), że w prawie polskim klauzula rzetelności występuje w wielu postaciach, m.in.: dobrych obyczajów, zasad dobrej wiary, należytej staranności czy obyczajów kupieckich. Ze względu na ogólne, a jednocześnie szerokie rozumienie znaczeń definiujących, występującą w dyrektywie zasadę professional diligence, ustawodawca uznał jednak za najwłaściwsze przełożenie „staranności zawodowej” na „dobre obyczaje” (tak komentarz do art. 4 UPNPR red. Osajda 2019 [w] system informacji prawnej Legalis).

Jak wskazuje uzasadnienie projektu UPNPR (Druk sejmowy V kadencji, Nr 1682, s. 24), klauzula dobrych obyczajów oznacza podporządkowanie praktyk rynkowych polskich przedsiębiorców istniejącej powszechnie oraz wielokrotnie w doktrynie i orzecznictwie omawianej zasadzie, w której kryje się zarówno szczególna umiejętność, staranność zawodowa, uczciwość działania, jak i dobra wiara. Uzasadnienie podkreśla również, że zachowanie zasady dobrych obyczajów stanowi uproszczenie dla polskiego ustawodawcy, ponieważ oznacza konsekwentne pozostanie przy obowiązującej terminologii, z tym zastrzeżeniem, że to pojęcie powinno być oceniane w świetle relacji konsument – przedsiębiorca (ibidem).

W judykaturze dominuje pogląd, że klauzula dobrych obyczajów (w kontekście UPNPR), podobnie jak klauzula zasad współzycia społecznego, nakazuje dokonać oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi w tym wypadku o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań, na przykład w obrocie profesjonalnym, w określonej branży, w stosunkach z konsumentem itp. W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Dobre obyczaje należy więc ujmować jako normy obyczajowe, wyznaczające standardy uczciwych i rzetelnych zachowań stron w praktyce kontraktowej. Zasady te przejawiają się w prawie konsumenta do rzetelnego traktowania w procesie zawierania umowy, jej zmiany. Konsument ma prawo oczekiwać, że przedsiębiorca nie będzie utrudniał mu możliwości skorzystania z przysługujących konsumentowi uprawnień (zob. wyrok SOKiK z 25 kwietnia 2019 r., XVII AmA 9/17, Legalis nr 2242745).

„Dobre obyczaje”, na tle art. 4 ust. 1 UPNPR, należy traktować jako normy moralne i zwyczajowe, jakimi przedsiębiorca powinien kierować się w swojej działalności gospodarczej. Nawet jeśli polska ustawa bezpośrednio nie posługuje się terminem „staranność zawodowa”, to wykładnię pojęcia dobrych obyczajów na gruncie UPNPR trzeba przeprowadzać z uwzględnieniem ducha regulacji unijnej, uwzględniając kryterium profesjonalnej staranności, o którym mowa w art. 2 lit. h dyrektywy 2005/29/WE (zob. wyrok SN z 16 kwietnia 2015 r., III SK 24/14, Legalis nr 1274372).

Polski ustawodawca podjął decyzję o niedefiniowaniu przesłanki „istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego konsumenta” jako pojęcia niedookreślonego, uznając, że nie jest to konieczne (zob. uzasadnienie projektu UPNPR, Druk sejmowy V kadencji, Nr 1682, s. 25). Wykładni należy więc dokonywać w świetle brzmienia dyrektywy. Pojęcie to odpowiada bowiem zdefiniowanemu w art. 2 lit. e dyrektywy 2005/29/WE pojęciu „istotne zniekształcenie zachowania gospodarczego konsumentów”, które oznacza wykorzystanie praktyki handlowej w celu znacznego ograniczenia zdolności konsumenta do podjęcia świadomej decyzji i skłonienia go tym samym do podjęcia decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął (tak komentarz do art. 4 UPNPR red. Osajda 2019 [w] system informacji prawnej Legalis).

Zgodnie z art. 8 ust. 1 UPNPR praktykę rynkową uznaje się za agresywną, jeżeli przez niedopuszczalny nacisk w znaczny sposób ogranicza lub może ograniczyć swobodę wyboru przeciętnego konsumenta lub jego zachowanie

względem produktu, i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Praktyki agresywne to kwalifikowana forma nieuczciwych praktyk rynkowych, przy czym element wprowadzenia w błąd nie jest konieczny do jej wykazania. Elementami wyróżniającymi agresywne praktyki rynkowe są działania polegające na stosowaniu niedopuszczalnego nacisku oraz będące jego skutkiem znaczne ograniczenie swobody wyboru lub zachowania konsumenta względem produktu. Może tu chodzić nie tylko o presję natury fizycznej, ale także nadużywanie elementów emocjonalnych prowadzących do irracjonalnych działań. Jest to wskazanie przykładowe, o czym świadczy użyty zwrot "w szczególności"

i dlatego elementem kluczowym jest interpretacja pojęcia "przewagi wobec konsumenta". Należy przyjąć, iż przewaga może dotyczyć zarówno płaszczyzny ekonomicznej jak też organizacyjnej oraz intelektualnej (zob. wyrok SA w Warszawie z 30 listopada 2012 r., VI ACa 574/12, Legalis nr 739234).

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę niniejszej sprawy, należy podzielić zarzuty i tok rozumowania przedstawiony przez powoda. Zamieszczenie przez pozwanego

w aneksach oraz wzorach wniosków o zwieszenie spłaty kredytu przedstawianych klientom

w okresie stanu epidemii Klauzuli Niesporności oraz Klauzuli Salda mających na celu czasowe zawieszenie spłaty kredytów indeksowanych i denominowanych, których istota wprowadzenia polegała na wsparciu konsumentów w związku z ograniczonymi możliwościami zarobkowania w stanie epidemii, należy postrzegać i oceniać jako działanie w sposób oczywisty wypełniający obie wyżej opisane przesłanki wynikające z art. 4 ust. 1 UPNPR a także wypełniające dyspozycję art. 8 ust. 1 UPNPR.

Według Sądu osiągnięcie celu w postaci czasowego zawieszenia spłaty kredytu, nie wymagało umieszczenia w treści aneksów lub wzorów wniosków (których brzemieniem było sformułowane wyłącznie przez pozwanego) określenia typu: „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku”, „Strony zgodnie oświadczają, że Bank posiada niesporną wierzytelność wobec Kredytobiorcy z tytułu kredytu udzielonego przez [...]”.

Tłumaczenia pozwanego, wedle których użycie tego zwrotu wymagane było dla określenia zdolności kredytowej stanowi próbę wyłączenia odpowiedzialności za dopuszczenie się przez pozwanego wobec swoich klientów nieuczciwej praktyki rynkowej. Do zawarcia aneksu zawieszającego spłatę kredytu hipotecznego indeksowanego lub denominowanego (a także klasycznego kredytu złotowego) nie jest konieczne zamieszczenie w jego treści informacji o zdolności kredytowej. Przesłanką do zawarcia tego rodzaju zmiany umowy, nie jest bowiem zdolność kredytowa, lecz stan epidemii i związane z nim ograniczenia wysokości uzyskiwanych dochodów przez część kredytobiorców. Potwierdzeniem takiego toku rozumowania, jest także fakt, iż pozwany w szablonie wniosku o czasowe zawieszenie spłaty kredytu wypełnianego przez kredytobiorców, zamieścił oświadczenie wedle którego „kredytobiorca oświadcza, że nie posiada trudności finansowych wynikających z innych przyczyn niż epidemia Covid-19” (pkt 11 – wzoru wniosku – k. 23-25). W tej sytuacji tłumaczenia pozwanego są wręcz absurdalne. Po co pozwany miałby badać zdolność kredytową kredytobiorcy decydującego się na odroczenie płatności rat kredytu, z uwagi na trudności w zarobkowaniu w związku z pandemią. Gdyby kredytobiorca posiadał zdolność finansową do spłaty kredytu, to nie wnioskowałby do pozwanego o odroczenie płatności rat kredytu. Ponadto skoro nawet w samych umowach kredytowych nie jest określana zdolność kredytowa klienta (określają ją wewnętrzne procedury danego banku na etapie przed zawarciem umowy kredytu), to podawanie w treści aneksu parametru pozwalającego na jej określenie przez pozwanego w dacie zawarcia aneksu (bank i tak zna stan zadłużenia kredytobiorcy), jawi się jako nielogiczne.

Wiedzą powszechną jest to, iż miesięczne zobowiązania wynikające z kredytów hipotecznych waloryzowanych kursem waluty obcej, stanowią znaczne obciążenie dla domowych budżetów konsumentów. Ich wysokość oscyluje w przeliczeniu na walutę krajową, od kilku do kilkunastu tysięcy złotych. Faktem notoryjnym jest to, iż znaczny odsetek kredytobiorców posiadających tego rodzaju zobowiązanie kredytowe, prowadzi już spór z bankami (także z pozwanym) na tle ważności tychże umów lub też zamierza takowy spór zainicjować przed sądem. Każdy profesjonalny

podmiot posiadający odpowiednie zaplecze prawne, musi posiadać świadomość tego, że umieszczenie w treści aneksu do umowy kredytowej oświadczenia kredytobiorcy potwierdzającego saldo zadłużenia lub ogólnie wymagalną wierzytelność, może być pochytywane w sporze z kredytobiorcą jako uznanie długu lub też nieprawidłowe uznanie długu, wpływać tym samym na interes prawny

i majątkowy kredytobiorcy, zwłaszcza w przypadku umów waloryzowanych kursem waluty obcej, których ogólna konstrukcja jak i poszczególne postanowienia umowne (a tym samym saldo zadłużenia) są kwestionowane przez coraz szersze grono kredytobiorców, będących konsumentami.

W powyższych realiach, zamieszczenie przez pozwanego w aneksach których jedynym celem jest czasowe zawieszenie spłaty kredytu w związku ze stanem epidemii COVID-19, musi być pochytywane jako sprzeczne z dobrymi obyczajami, stanowiąc wyraz nadużycia uprzywilejowanej pozycji pozwanego względem kredytobiorców będących konsumentami, kwestionującymi ważność umów kredytów waloryzowanych kursem waluty obcej (żądającymi zwrotu świadczeń pieniężnych tytułem wykonania nieważnej umowy) lub skuteczność samego mechanizmu waloryzacji (kredyt złotowy oprocentowany stopą referencyjną dla waluty obcej, zwrot nadpłaty indeksacyjnej). Potwierdzenie w aneksie do umowy kredytowej salda kredytu lub samego istnienia wierzytelności pozwanego wynikającej z tego rodzaju podtypów umów kredytu bankowego, może być wykorzystywane przez pozwanego w sporach z konsumentami. Sąd w składzie rozpoznającym powództwo,

w swojej praktyce orzeczniczej spotkał się wielokrotnie z sytuacjami w których banki, wykorzystując przymusowe położenie kredytobiorcy lub jego nieświadomość, zamieszczały w aneksach do umów kredytowych, postanowienia o których zmieszczenie klienci nie wnosili (zwłaszcza po wejściu w życie tzw. ustawy antyspreadowej), a następnie w sporze

z konsumentem powoływali się na zapisy aneksów, które zostały przemycane do ich treści przez banki, przy okazji regulowania zupełnie innych kwestii (np. przy odroczeniu płatności rat kredytu, umożliwieniu spłaty kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacyjnej poprzez dorzucanie przez banki definicji niejednoznacznych postanowień w postaci Tabel kursowych oznaczenie wysokości salda zadłużenia, itp.). Zamieszczenie takich dodatkowych postanowień, wbrew zakresowi wniosków kredytobiorców o zmianę treści umowy (lub wbrew intencjom kredytobiorcy), bez wyraźnego uświadomienia kredytobiorcy o skutkach sformułowania tego rodzaju dodatkowych postanowień w treści aneksów, komplikuje proces dochodzenia ochrony prawnej przez konsumenta przed sądami powszechnymi, zarówno pod kątem prawnym jak i faktycznym, wymaga prowadzenia dodatkowego postępowania dowodowego na okoliczności towarzyszące zawieraniu przez konsumentów aneksów

z bankami.

Pozwany korzystając z potencjalnych problemów kredytobiorców w spłacie kredytu, wynikających ze stanu epidemii COVID-19, zamieszczając kwestionowane zwroty w treści aneksów lub wniosków o zawieszenie spłaty kredytu (których jest autorem), postępuje nierzetelnie i niełojalnie wobec swoich klientów będących konsumentami, zwłaszcza, że dotyczy to umów kredytu hipotecznego, zawieranych na zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkaniowych konsumentów, kredytów zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach w których kredytobiorcy mieszkają. Bardziej uświadomieni kredytobiorcy stawali przed dylematem, czy podpisać aneks odraczający spłatę kredytu zawierający dodatkowe niekorzystne postanowienia, czy też narazić się na wypowiedzenie umowy i postawienie całej należności w stan natychmiastowej wymagalności, co może prowadzić do utraty nieruchomości mieszkaniowej. Mniej uświadomieni kredytobiorcy (których odsetek według Sądu jest znacznie większy), nie mieli natomiast w ogóle świadomości, co do potencjalnych skutków dodatkowych oświadczeń zamieszczanych przez pozwanego w treści aneksów

i wniosków odraczających płatność rat kredytów waloryzowanych kursem waluty obcej.

Z praktyki orzeczniczej Sądu wynika, że o faktycznym znaczeniu prawnym wydawać by się mogło neutralnych postanowień przemycanych do aneksów, kredytobiorcy dowiadawali się dopiero w związku ze sporami sądowymi z bankami.

Obie powyższe grupy konsumentów łączy to, iż znaleźli się oni w następstwie stanu epidemii w niekorzystnej sytuacji ekonomicznej. Jak najszybsze zawarcie aneksu, nawet jeżeli zawierał on niekorzystne w dłuższej perspektywie

postanowienia umowne przemycone przez pozwanego (z czego konsument mógł zdawać sobie sprawę lub też nie), jest podyktowane presją ekonomiczną oraz obawą przed wypowiedzeniem umowy kredytu na cele mieszkaniowe. Pozwany wykorzystuje w ten sposób swoją przewagę kontraktową, wiedzę z zakresu prawa, wprowadza praktykę handlową w sytuacji społeczno-gospodarczej

w której zdolności konsumenta do podjęcia świadomych i wolnych od nacisków decyzji, co do zawarcia aneksu jest znacznie ograniczona. Co istotne pozwany nie uświadomił w ogóle swoich kredytobiorców (będących konsumentami), dlaczego wprowadza do aneksów mających na celu wyłącznie odroczenie płatności umówionych rat, dodatkowe postanowienia umowne, nie związane z odroczeniem płatności rat. Kwestia ta jest przez pozwanego

w ogóle nie poruszana, co może według Sądu wpływać na decyzje konsumentów o zawarciu takiego aneksu lub złożeniu wniosku o odroczenie płatności rat kredytu, zawierającego kwestionowane oświadczenie. Pozwany wykorzystując trudne położenie kredytobiorców będących konsumentami, oferując im możliwość czasowego odroczenia płatności rat kredytu, zachęca swoich kredytobiorców do zawarcia aneksów mimo zamieszczenia w nich dodatkowej treści, godzącej w ich interes prawny i ekonomiczny. Według Sądu świadomy skutków prawnych i ekonomicznych tego rodzaju dodatkowych postanowień konsument (przed którym pozwany ukrywa faktyczne motywy ich zamieszczenia), w sytuacji w której bank wyjawiłby mu przyczyny dla których zamieścił w aneksie sporne oświadczenia,

a kredytobiorca nie znajdował się pod presją ekonomiczną, nie zawarłby aneksu odraczającego płatność kredytu, w zamian za uznanie długu wobec banku (wprost lub uznanie niewłaściwe).

Zdaniem Sądu nie ma znaczenia z punktu widzenia prawnej oceny zasadności niniejszego powództwa, fakt, iż pozwany jeszcze przed ogłoszeniem stanu epidemii stosował analogiczną praktykę, przy zawieraniu aneksów odraczających termin płatności części rat kredytowych (we wszystkich typach umów kredytu). Uprzednia powszechność stosowania kwestionowanych praktyk rynkowych, nie oznacza, że nie mogą być one zakwalifikowane

w procesie sądowym jako niedozwolone praktyki rynkowe. Zauważyć także należy, że istotnej zmianie uległy okoliczności w których są one stosowane przez pozwanego. Pojawił się nowy zewnętrzny czynnik w postaci stanu epidemii, utrudniający rzeszy kredytobiorców uzyskanie dochodów pozwalających na pokrycie zobowiązań kredytowych, zwłaszcza takich jak raty kredytów mieszkaniowych, których wysokość stanowi spore obciążenie dla większości domowych budżetów. Dodatkowa zewnętrzna presja ekonomiczna, mogła obiektywnie rzecz oceniając, skłonić większą liczbę kredytobiorców do zawarcia aneksów odraczających spłatę kredytu, skłonnych do zaakceptowania dodatkowych postanowień, które bank mógł w razie sporu z kredytobiorcą wykorzystać przeciwko niemu w procesie sądowym. Pozwany jako profesjonalista, winien zdawać sobie sprawę już przy tworzeniu wzorów aneksów oraz wniosków o odroczenie płatności rat kredytu w związku ze stanem epidemii,

z tego jak powielenie kwestionowanych oświadczeń w umowach kredytowych waloryzowanych kursem waluty obcej, które są aktualnie powszechnie podważane, w okresie pandemii, uderzającej w dochody gospodarstw domowych, może zostać zakwalifikowane, mobilizując uprawnione do ochrony szeroko rozumianego interesu konsumentów podmioty, do podjęcia interwencji, użycie przyznanych im przez prawodawcę uprawnień.

Potwierdzeniem słuszności powyższych zapatrywań jest fakt, iż sam pozwany

w następstwie działań podjętych przez Rzecznika Finansowego, zamieścił na swojej stronie internetowej oświadczenie o treści: „Informacja dla klientów, którzy wnioskowali o tzw. „wakacje kredytowe” w związku z COVID-19 od 27 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020 r.” „Zgadząc się na aneks do umowy kredytowej złożyliście oświadczenie: „Kredytobiorca oświadcza, iż potwierdza wysokość zadłużenia z tytułu kredytu wynikającą z dotychczasowej obsługi kredytu wg stanu na dzień złożenia wniosku. Uznajemy to oświadczenie za niebyłe i nie zamierzamy w przyszłości wyciągać z niego żadnych skutków prawnych [...]”. Według Sądu jeżeli pozwany miałby wątpliwości, co do słuszności zarzutów Rzecznika Finansowego, z całą pewnością nie decydowałby się na publikację żadnego oświadczenia (znając oczywiście kontekst sytuacyjny w którym zostało ono złożone), mającego według Sądu na celu złagodzenie ewentualnej sankcji za naruszenie przepisów UPNPR.

Pochylając się nad sankcjami za dopuszczenie się przez pozwanego nieuczciwych praktyk rynkowych wobec swoich kredytobiorców, będących konsumentami, należy powtórzyć, że Rzecznik Finansowy był uprawniony do wystąpienia z oboma wskazanymi

w petitum pozwu żądania, tj. o zaniechanie przez pozwanego stosowania wskazywanych praktyk oraz o złożenie przez pozwanego oświadczenia o odpowiedniej formie oraz treści (art. 12 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 2 UPNPR).

Treścią roszczenia o zaniechanie stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej jest żądanie zaniechania konkretnych, nieuczciwych działań wypełniających znamiona czynu nieuczciwej praktyki rynkowej. Z roszczeniem o zaniechanie niedozwolonych działań legitymowany do tego podmiot może wystąpić zarówno gdy przedsiębiorca który dopuścił się czynu nieuczciwej praktyki rynkowej nadal ją stosuje w stosunku do konsumentów, jak również gdy przedsiębiorca który dopuścił się czynu nieuczciwej praktyki rynkowej czasowo zaprzestał jej stosowania, ale zachodzi niebezpieczeństwo ponowienia niedozwolonych działań, mimo że stan naruszenia już ustał (zob. m.in. M. Sieradzka [w] Komentarz do art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym – system informacji prawnej Lex).

Pozwany ustosunkowując się do pierwszego roszczenia powoda, wskazywał, że jest ono bezpodstawne, gdyż od 14 kwietnia 2020 r. w zawieranych z konsumentami aneksach do umów kredytu indeksowanego i denominowanego, już nie stosuje. Ustosunkowując się do tego zarzutu należy wskazać, że twierdzenie to zostało podważone. Powód przedłożył

w ramach niniejszego procesu aneks do umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, oznaczony datą 21 maja 2020 r. (a zatem już po deklaracjach pozwanego

o zaprzestaniu stosowania spornych klauzul, a także po otrzymaniu przez pozwanego postanowienia o zabezpieczeniu powództwa), zawierający klauzulę o kwestionowanej treści „Strony zgodnie oświadczają, że Bank posiada niesporną wiarygodność wobec Kredytobiorcy z tytułu kredytu udzielonego [...]”. Pozwany przedstawił dokumenty świadczące o tym, że

w późniejszych aneksach do rzeczonych umów kredytu, sporne klauzule nie były już stosowane. Nie zmienia to jednak faktu, że istnieje potencjalne ryzyko ich ponownego zastosowania przez pozwanego w okresie obowiązywania stanu epidemii, po upadku udzielonego zabezpieczenia, zwłaszcza, że pozwany sam przyznał, że stosuje kwestionowane klauzule powszechnie od dłuższego czasu (poza stanem epidemii) we wszystkich rodzajach umów kredytu. Nie sposób także wykluczyć (skoro RF został poinformowany o jednym przypadku posługiwania się przez pozwanego po dniu 14 kwietnia 2020 r. oraz po udzieleniu zabezpieczenia jedną z kwestionowanych klauzul), mimo odmiennych deklaracji pozwanego, że klauzule te są nadal wykorzystywane przez pozwanego. Nie wszystkie przypadki naruszeń (ze względu na nieświadomość części konsumentów) mogą być zgłaszane do Rzecznika Finansowego.

Ponadto w ocenie Sądu roszczenie o nakazanie przedsiębiorcy, aby zaniechał stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych, nie może być wbrew zarzutom pozwanego poczytywane jako zmierzające do usunięcia skutków niedozwolonej praktyki rynkowej (art. 12 ust. 1 pkt 2 UPNPR). Jest to zupełnie inne roszczenie. Roszczenie o zaniechanie stosowania przez przedsiębiorcę określonej praktyki rynkowej, z punktu widzenia funkcji jaką pełnią w systemie ochrony praw konsumentów, podmioty wskazane w art. 12 ust. 2 pkt 1-4 UPNPR, w tym Rzecznik Finansowy, uprawnione do wystąpienia przeciwko przedsiębiorcy

z powództwem w interesie publicznym, ma wyraźnie prewencyjne zabarwienie, zmierzające nie tylko do natychmiastowego zaprzestania stosowania ściśle określonej i oznaczonej nieuczciwej praktyki rynkowej przez przedsiębiorcę (np. dzięki uzyskaniu sądowego postanowienia o zabezpieczeniu – dla którego wydania konieczne jest istnienie konkretnego roszczenia materialnoprawnego), ale także do definitywnego wyeliminowania potencjalnej możliwości dalszych naruszeń praw konsumentów przez danego przedsiębiorcę, uniemożliwiając mu stosowanie określonej niedozwolonej praktyki rynkowej w stosunku do konsumentów. Inaczej rzecz ujmując, ma ono zapobiegać naruszeniom praw konsumentów przez danego przedsiębiorcę, uniemożliwiać mu podjęcie w stosunku do innych konsumentów określonych zachowań a nie usuwać skutki już dokonanych naruszeń praw konkretnych konsumentów (wynikające np. z zawarcia umowy lub aneksu o określonej treści). Przyjęcie odmiennej wykładni

omawianych przepisów prowadziłyby do absurdalnych wniosków. Przedsiębiorca którego Rzecznik Finansowy lub inny uprawniony podmiot wezwał do zaprzestania stosowania danej praktyki rynkowej jako niedozwolonej, mógłby przez pewien okres wstrzymać się z ich stosowaniem w stosunku do konsumentów (np. do zakończenia procesu), by po pewnym czasie, ponownie je zastosować w stosunkach prawnych z konsumentami. Czyniłoby to ochronę prawną wynikającą z UPNPR całkowicie iluzoryczną, mającą wyłącznie tymczasowy charakter.

Na potwierdzenie i wzmocnienie zaprezentowanej wykładni prawa, można przytoczyć fakt, iż omawiane roszczenie (z art. 12 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy) stanowi przeniesienie przez ustawodawcę na grunt UPNPR, konstrukcji wynikającej z art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (UZNK). Zbieżność regulacji dotyczącej odpowiedzialności z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych w UPNPR i UZNK została podkreślona w uzasadnieniu do projektu UPNPR. Wskazuje ono, że twórcy tej transpozycji zdecydowali się oprzeć UPNPR na konstrukcji już istniejącej

w UZNK, co uznali za zgodne z wymogami dyrektywy 2005/29/WE (zob. uzasadnienie do projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, Druk sejmowy V kadencji, Nr 1682, s. 37). Nie ulega natomiast wątpliwości, że roszczenie o zaniechanie niedozwolonych działań wynikających z czynu nieuczciwej konkurencji, oparte na art. 18 ust. 1 UZNK, ma na celu definitywne zapobieganie popełnianiu czynów nieuczciwej konkurencji. Orzecznictwo sądowe jednoznacznie wskazuje, że roszczenie o zaniechanie (w ramach art. 18 ust. 1 pkt 1 UZNK), jest środkiem cywilnoprawnej ochrony interesów przedsiębiorcy, naruszonych bądź zagrożonych wskutek dokonania czynu nieuczciwej konkurencji i ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia efektywności systemu ochrony szeroko pojętych praw na dobrach niematerialnych oraz interesów chronionych przepisami powołanej ustawy. Jego celem i zasadniczą funkcją jest możliwie najszybsze przerwanie bezprawnej działalności oraz zapobieżenie niedopuszczalnym działaniom na przyszłość (tak m.in. SN w wyroku z 22 marca 2017 r., III CSK 86/16, Legalis nr 1715018).

W świetle przedstawionych rozważań, powództwo w zakresie roszczenia o nakazanie pozwanemu zaniechania stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej opisanej w pkt 1. petitum pozwu należało zdaniem Sądu uznać za uzasadnione. W ocenie Sądu sama treść zakazu mając na względzie zakres mocy wiążącej wyroku sądowego, ograniczający się do jego sentencji,

a nie uzasadnienia, wymaga jednak doprecyzowania. Należy mieć bowiem na uwadze, że roszczenie wywiedzione przez powoda, dotyczy ściśle określonych niedozwolonych praktyk rynkowych, zastosowanych przez pozwanego do aneksów zawieranych w okresie ogłoszonej pandemii wirusa SARS-CoV-2, zawieranych w związku z realizacją uprawnień przyznanych konsumentom na podstawie ustawy z 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Okoliczności te stanowią część składową podstawy faktycznej roszczeń powoda (art. 187 k.p.c.) i muszą zostać wyartykułowane w treści sentencji wyroku. W innym przypadku, możliwym byłoby uznanie, że zakaz dotyczy także aneksów zawartych przez konsumentów, niezwiązanych z następstwami epidemii COVID-19, z okresu sprzed wejścia w życie ww. ustawy lub po zakończeniu jej obowiązywania (jak się wydaje czasowego, zważywszy na kolejne nowelizacje wydłużające okres jej stosowania).

Z treści nakazu oznaczonego przez powoda należy nadto wykreślić fragmenty o treści „albo postanowień równoważnych”. Przytoczony fragment nie jest w ocenie Sądu dostatecznie sprecyzowany. Powód nie wykazał także aby pozwany dopuścił się nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na stosowaniu „postanowień równoważnych” lub też istniało realne zagrożenie posłużenia się przez pozwanego tego rodzaju sformułowaniami

w przyszłości. Sąd miał na uwadze, że powód kwestionował jedynie dwie klauzule umowne stosowane przez pozwanego w objętych sporem aneksach oraz wzorach wniosków o odroczenie płatności rat kredytów indeksowanych i denominowanych, przygotowanych w związku z realizacją uprawnień przyznanych kredytobiorcom w okresie epidemii na mocy ww. ustawy.

Sąd uznał za uzasadnione także drugie z roszczeń wywodzonych przez powoda. Zarówno orzecznictwo, jak i doktryna uznają, że roszczenie wynikające z art. 12 ust. 1 pkt 3 UPNPR spełnia funkcję informacyjną, wychowawczą, prewencyjną i kompensacyjną. Nałożenie obowiązku publikacyjnego służy, usunięciu takich skutków, gdyż pozwala dotrzeć do konsumentów z informacją o dopuszczeniu się przez przedsiębiorcę nieuczciwej praktyki rynkowej.

Informacja taka może stanowić dla konsumenta podstawę do wystąpienia z innymi roszczeniami wynikającymi z art. 12 UPNPR (zob. m.in. wyrok SN z 23 kwietnia 2015 r., III SK 61/14 Legalis nr 1260052). Publikacja pozwala konsumentom nie tylko poznać nieuczciwe zachowania przedsiębiorców, lecz również prawdziwą opinię na temat praktyk rynkowych stosowanych przez przedsiębiorcę. Posiadanie rzetelnej informacji o charakterze praktyki rynkowej pozwala również ochronić konsumentów przed podjęciem niekorzystnej decyzji rynkowej (funkcja prewencyjna). W każdym wypadku sąd na podstawie całokształtu okoliczności sprawy dokonuje oceny, jaka treść i forma oświadczenia jest właściwa z punktu widzenia interesu konsumentów. Pomimo tego, że konsument (lub uprawnione podmioty) przytoczą w pozwie treść żądania, sąd nie jest nim związany. Zatem zarówno o jego orzeczeniu (oświadczeniu), jak i jego treści i sposobie publikacji (formie) decyduje w ostateczności sąd, który ustala na podstawie całokształtu stanu faktycznego sprawy, co jest uzasadnione i słuszne (zob. M. Sieradzka [...]).

Treść i forma oświadczenia którego opublikowania na stronie internetowej pozwanego domaga się powód, spełnia w ocenie Sądu, co do zasady wszystkie ww. funkcje.

Z analogicznych jednak jak w przypadku pierwszego żądania przyczyn, wymaga ono doprecyzowania o element wskazujący na okres stosowania przez pozwanego niedozwolonej praktyki rynkowej, okoliczności ich zawierania związane z uprawnieniami przyznanymi

w następstwie wejścia w życie ustawy z 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, aby konsumenci będący adresatami tego oświadczenia, byli w stanie ustalić, czy niniejszy wyrok

i oświadczenie pozwanego obejmuje ich przypadek. Pozwany stosował bowiem kwestionowane oświadczenia, także przed dniem wejścia w życie ww. ustawy, a powództwo nie obejmuje ze względu na określone podstawy faktyczne, wcześniejszego okresu, tj. przed dniem 08 marca 2020 r. lub po wygaśnięciu czasowych uprawnień kredytobiorców uzyskanych na mocy rzeczonyj ustawy z 02 marca 2020 r.

Z treści oświadczenia wskazywanego przez powoda należy nadto wykreślić fragmenty o treści „albo postanowień równoważnych”, „ Bank wskazuje zarazem, że nie będzie wyciągał żadnych wniosków z tej klauzuli w przyszłości, w kontekście możliwych postępowań sądowych o uznanie za niedozwolone postanowień zawartych w umowach kredytu hipotecznego”. W przypadku pierwszego fragmentu, nie jest on w ocenie Sądu dostatecznie sprecyzowany. Powód nie wykazał także aby pozwany dopuścił się nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na stosowaniu „postanowień równoważnych” lub przygotowywał się do ich stosowania. Powód kwestionował jedynie dwie klauzule umowne stosowane przez pozwanego w objętych sporem aneksach oraz wnioskach o odroczenie płatności rat kredytów indeksowanych i denominowanych. Jeśli chodzi natomiast o drugie

z wykreślonych sformułowań, należy wskazać, że funkcja prawna omawianego roszczenia, nie zawiera uprawnienia do zobowiązania przedsiębiorcy do rezygnacji z określonych uprawnień procesowych. Tego rodzaju oświadczenie, w przypadku roszczenia wywiedzionego przez jeden z podmiotów wymienionych w art. 12 ust. 2 UPNPR, stanowiłoby de facto wyraz realizacji uprawnienia wynikającego z art. 12 ust. 1 pkt 2 UPNPR, prowadziłoby do usunięcia poszczególnych, konkretnych skutków naruszenia, a tego rodzaju roszczenie jest zastrzeżone wyłącznie dla konsumentów. To konsumenci dzięki niniejszemu wyrokowi, będą mogli żądać od pozwanego (w ramach uprawnienia wynikającego z art. 12 ust. 1 pkt 2 UPNPR), aby pozwany złożył pisemne oświadczenie o wykreśleniu z zawartych aneksów lub wniosków o zawieszenie spłaty kredytu kwestionowanych postanowień, mające na celu przywrócenie stanu sprzed naruszenia.

Uwzględniając omawiane roszczenie (z powyższymi modyfikacjami), Sąd miał na uwadze, że pozwany w dniu 29 kwietnia 2020 r. zamieścił na swojej stronie internetowej „Informację dla klientów, którzy wnioskowali o tzw. „wakacje kredytowe” w związku

z (...)19 od 27 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020 r.” o treści przytoczonej w ustaleniach faktycznych. Przedmiotowe oświadczenie pozwanego, mimo, że sygnalizuje odbiorcy możliwość wystąpienia pewnych nieprawidłowości, nie precyzuje tego jakie skutki prawne pozwany ma na myśli. Dla przeciętnego konsumenta będącego klientem pozwanego, nie posiadającego dogłębnej wiedzy prawnej, wiedzy w zakresie mechanizmów działania pozwanego w

procesach sądowych, zarzutów podnoszonych w sporach z konsumentami na tle umów kredytów waloryzowanych kursem waluty obcej, oświadczenie pozwanego nie niesie żadnego głębszego waloru informacyjnego. Nie kwalifikuje przytoczonej w jego treści klauzuli umownej jako stanowiącej przejaw nieuczciwej praktyki rynkowej, nie uświadamia konsumenta który został dotknięty przedmiotową nieuczciwą praktyką rynkową pozwanego o przysługujących mu prawach oraz zarzutach, które konsument może podnosić w przypadku powołania się przez pozwanego w sporze z konsumentem, w przypadku próby wywiedzenia przez pozwanego korzystnych skutków prawnych z nieuczciwej praktyki rynkowej.

Jeśli chodzi o miejsce publikacji przez pozwanego oświadczenia oraz okres publikacji, w ocenie Sądu zamieszczenie jej na stronie internetowej pozwanego, zakładce przeznaczonej dla klientów indywidualnych, pozwoli na realizację ww. funkcji omawianego roszczenia, umożliwi kredytobiorcom posiadającym hipoteczne kredyty mieszkaniowe indeksowane

i denominowane walutami obcymi, w pozwanym banku, na realizację uprawnień wynikających z ustawy o nieuczciwym praktykom rynkowym. Zdaniem Sądu ramy czasowe publikacji oświadczenia, pozwalające na realizację celów ustawy, mając na uwadze okres

w którym pozwany stosował kwestionowane postanowienia (od marca 2020 r. do maja 2020 r.) oraz dotarcie do możliwe najszerszego grona konsumentów których dotknęła sporna praktyka rynkowa pozwanego, publikacja oświadczenia przez 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia, jest wystarczająca. Ponadto w/w okres odpowiada okresowi, na który klient mógł maksymalnie uzyskać zawieszenie płatności rat kredytu (do 6 miesięcy) z przyczyn mających swoje źródło w trudnej sytuacji finansowej związanej z pandemią, co również uzasadnia skrócenie okresu publikacji do 6 miesięcy.

Elementy techniczne związane z publikacją oświadczenia wynikającego z pkt 2. sentencji wyroku, nie były kwestionowane przez pozwanego. Sąd uznał więc, że z punktu widzenia technicznego, możliwe jest zapewnienie przez pozwanego parametrów technicznych wskazywanych przez powoda.

Z powołanych względów rozstrzygnięto jak w pkt 1-3 sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Mając na uwadze, że pozwany uległ powodowi niemal w całości, Sąd uznał, iż zachodzą uzasadnione podstawy do obciążania pozwanego całością kosztów procesu poniesionych przez powoda na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej 5 400 zł ustalonej na podstawie §6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. Dz. U. z 2018 r. poz. 265). Sąd uznał, iż skoro zgłoszone przez powoda roszczenia mają charakter majątkowy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2016 r., sygn. akt I CSK 119/16), których wartość została wskazana na 200 000 zł do ustalenia wysokości wynagrodzenia pełnomocnika znajdują zastosowanie ogólne przepisy (k. 157).

Mając na uwadze, że powód korzystał ze zwolnienia podmiotowego od kosztów sądowych (art. 96 ust. 1 pkt 6 u.k.s.c.), zważywszy na przyjętą zasadę rozkładu kosztów postępowania, należało obciążyć pozwanego (art. 113 u.k.s.c.) kosztami opłaty sądowej od pozwu w wysokości 10 000 zł ustalonej jako 5% od wartości przedmiotu sporu z uwagi na majątkowy charakter dochodzonych roszczeń zgodnie z art. 13 ust. 2 u.k.s.c.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

(...)

2. (...)

(...)